

מעדני אשר

י"ל ע"י מכון מעדני אשר

מדוע היה צריך הקב"ה לסגור את הדלת של התיבה וכי נח לא יכל לסגור לבדו?

בפרשת ז' ט"ו ויסגור ה' בעדו.

יש להקשות: מדוע היה צריך הקב"ה לסגור את הדלת של התיבה וכי נח נא לא יכל לבדו, כך מקשה במדרש, וכן בחזקוני וכן בתפארת יהונתן בפרשתו, וכן בפענח רזא, וכן בבאר מים חיים.

איכא כמה תרוצים:

א. מלמד כשירדו מי המבול ונכנס נח לתיבה באו בני דור המבול לשבר את התיבה ולהרוג את נח, מה עשה הקדוש ברוך הוא שלח אריות ודובים ושאר חיות רעות הדורסים סביב התיבה, שכל מי שהיה מבקש לשבר התיבה היו הורגין אותו הדא הוא דכתיב ויסגור ה' בעדו, וכמה דתימר אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא דניאל ו' כ"ג מה סגירה האמורה להלן של אריות, אף סגירה האמורה כאן על ידי אריות, כך תירץ במדרש בפרשתו מובא ברש"י.

ב. ע"י שצוהו לעשות התיבה ולכנסו, זו הוא סגירתו מן המים, כך כתב רש"י ע"פ פירוש השפתי חכמים.

ג. הניח התיבה פתוחה מתיירא היה שמא לא באו כולם שהרי לא היה מכיר כל מינין שבבריות וכשבאו כולם ויסגר ה' בעדו, הפתח נסגר מאליו ע"י הרוח דומיא כמו שמצינו בפסחים שערי העזרה שהיו פתוחים ננעלו מעצמן בערב פסח, כך תירץ בחזקוני בפרשתו.

ד. כניסתו לתיבה היה בשבת ולא היה אפשר לחזק הדלת בנסרים לבל יפתח משום אדם, אמנם הקב"ה סגרו על פי נס, כך תירץ בתפארת יהונתן להגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בפרשתו.

יש להקשות: הרי זה היה פקוח נפש שדוחה את השבת ובפרט לפני מתן תורה שעדיין לא היו מצווים על השבת, מעדני אשר.

ה. הורה לנו כי אמרו במדרש דבשביל בהמות שלא חטאו יש לאדם קיום בעולם הזה דכתיב אדם ובהמה תושיע ה' וא"כ אף כאן תחשוב כי היה לנח קיום בשביל בהמות והורה לנו הפסוק ויסגור ה' בעדו דזכותו הגין על הבהמות ובעבורו ניצלו ולא להיפך, כך תירץ בתפארת יהונתן להגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בפרשתו.

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שורץ שליט"א

רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com פקס: 077-4448278

איך מותר לעבוד עם בהמה הרי אבר מן החי אסור בהנאה?
בפרשת ט' ד' אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו.

ופירוש רש"י שאסור להם אבר מן החי.

הנה בגמרא פסחים כ"ב ע"ב מקשה לשיטה דסבירא ליה דכל מקום שנאמר בתורה איסור אכילה זה כולל נמי איסור הנאה, והרי אבר מן החי דכתיב לא תאכל הנפש עם הבשר, ותניא רבי נתן אומר מנין שלא יושיט אדם אבר מן החי לבני נח ת"ל לפני עור, הא לכלבים שרי, ואיך מותר ליהנות ומתרת הגמי דאיתקש לדם, מה דם מותר בהנאה אף אבר מן החי מותר.

הנה בהגהות רבי עקיבא איגר שם הקשה קושיא נפלאה על גמרא זו: עיקר פירכת השי"ס דפסחים תמוה לי דהא ודאי לרבי אלעזר ברבי שמעון דסבר בהמה בחייה לאברים עומדת, ממילא מוכח דאבר מן החי מותר בהנאה דמקרא מלא דיבר הכתוב "ולא תחסום שור בדישו" הרי דמותר בהנאה לדוש בשור, ועל כרחך פירכת השי"ס רק דלרבי דסבר דבהמה בחייה לאו לאברים עומדת ליתסר בהנאה, וא"כ דלמא הברייתא אתיא כמ"ד לאברים עומדת ומוכח מקרא דמותר בהנאה, אבל לאידך תנא דלמא באמת אסור בהנאה ואי דדחיקא ליה דלפליגי תנאי אם מותר בהנאה או לא, לפרוך בל"ז דלמ"ד לאברים עומדת בודאי מותר בהנאה מקרא כנ"ל, וממילא גם לאידך תנא מותר בהנאה, וצ"ע.

וכן בשו"ת חתם סופר אור"ח סימן פ"ו **הקשה:** וז"ל וזה לי כעשרים שנה הקשה לי רב מופלא אחד לשיטת רש"י חולין ק"ב ע"ב ד"ה רבי דסבירא ליה דבהמה לכ"ע או לאברים או לבשר עומדת א"כ מאי צריך קרא להתיר אבר מן החי בהנאה, תיפוק ליה א"כ יהיו כל בעלי חיים אסורים בעבודה וקרא כתיב למען ינוח שורך ולא תחרוש, וכנהנה רבות.

ותירץ: אי לאו הני קראי דאבר מן החי מותר בהנאה הוה אמינא דלעולם אסור בהנאה, והוה אמינא מחשבת אוכלין שמה מחשבה דאם הישב לאולה מתה אין חייב כשאוכלה מחיים כמו דאיתא שם בגמרא, וקרא דלא תחרוש ולמען ינוח בחיוב לאוכלה מתה דאז מותרת בהנאה.

והגר"ח קנייבסקי שליט"א תירץ: שמוזה שמותר לעבוד בבהמה אין ראייה שאבר מן החי מותר בנאה, משום שדוקא באכילה אמרינן בהמה בחייה לאברים עומדת, כדמשמע ברש"י חולין דף קב ע"ב ד"ה ורבי אלעזר שכתב "דקסבר שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה, ובאבר לא בעינא כזית", עכ"ל, משא"כ בעבודה עמה, הרי לא שייך לעבוד רק באבר אחד, אלא עובד עם כולה ואם כן לא שמענו שיהיה בזה אבר מן החי דבאבר א"א לעבוד, כך מובא בחשוקי חמד פסחים כ"ב.

והגאון רבי יצחק זילברשטיין תירץ בספרו חשוקי חמד שם: שאבר מן החי פירושו שפירש, ולכן כשאוכל עוף שלם הרי הוא פורש מן החיים, משא"כ כשעובד עמו אין לו שם של אבר מן החי.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנגיד הנכבד
הרה"ג זלמן לייב זילבער שליט"א מאנסי

לזיכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

העומד לימינו בכל עת בעצה ובמעש

הרה"ג דוד הלוי רובינשטיין שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו כמר משה נ"י

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב לעילוי נשמת
הראשון לציון מחזיר עטרה ליושנה
הקריב רבבות לאביהן שבשמים
שר התורה ועמוד ההוראה
הגאון הקדוש רבי עובדיה יוסף זצוק"ל
עלה בסערה השמימה ג' מר חשוון תשע"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י ידידנו
הרב החפץ בעילום שמו שליט"א
יהא רעוא שזכותו בגדולה של מרן
תגן עליו ועל בני ביתו
להתברך בכל מיילי דמיטב

כשחולבים חלב מפרה יוצא דם האם גם החלב אסור לשתות?**בפרשתן אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו.**

איתא בגמרא סנהדרין נ"ט עמוד א' תנו רבנן אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו זה אבר מן החי, רבי חנינא בן גמליאל אומר אף הדם מן החי מאי טעמא דרבי חנינא בן גמליאל קרי ביה בשר בנפשו לא תאכל, דמו בנפשו לא תאכל, וכו'.

ובגמרא בכורות ו' ע"מ ב' איתא דחלב של בהמה היה צריך להיות אסור משום שתי טעמים או משום דהויא אבר מן החי או משום דהויא דם דם נעכר ונעשה חלב ולמדים מפסוקים דמותר.

והנה כתב בשו"ת חתם סופר יורה דעה סימן מ"ט דלא רק לגבי ישראל מותר דשם מצאנו פסוקים דאף לבן נח מותר, ומביאים ראיה מהא דכתיב אצל אברהם ויקח חמאה וחלב וכן הבקר גבי אברהם אבינו וכערבים נדמו לו והאכילם חמאה והשקם חלב ש"מ דשרי לבן נח דאם היה אסור לא היה מכשילם אברהם אבינו, ובענין קושיית האחרונים על הגמ' בכורות ו' ע"ב שמחפשת היתר שיותר לשתות חלב אף דבא מכח אבר מן החי, מדוע לא ילפינן מהא דכתיב ויקח חמאה וחלב וישם לפניכם, ואם חלב אסור משום אבר מן החי, איך היה מותר להכשילם הא בן נח מצוה על אסור אבר מן החי, אלא ש"מ דליכא אסור אבר מן החי בחלב, עיין בספר מעדני אשר פרשת וירא שנת תשס"ז כמה תרוצים נפלאים בעינין זה.

וכן הפרי מגדים בספרו תיבת גמא בפרשתן אות א' כתב לר' חנינא ב"ר גמליאל סנהדרין נ"ט א' בן נח מצווה על דם מהחי ולא ישראל קשה דלא לשתמיט בחד דוכתא בש"ס לומר לר' חנינא ב"ר גמליאל חלב טהורה אסור לבי"נ משום דם מהחי דם נעכר ונעשה חלב.

הנה בשו"ת דברי חיים יורה דעה חלק ב' סימן ל"ח נשאל בפרה חולבת הוציאה דם מתוך דד אחד ומשאר הדדים החלב נקיים ונסתפקת דלמא לא נהפוך עדיין כולו לחלב ובכהאי גוונא לא התירה התורה החלב שבאמת כל חלב מדם שנתהפך לחלב והתורה התירה אך באופן זה שנראה שעדיין לא נתהפכה כולו לחלב לא התירה התורה אפילו מה שנתהפך לחלב.

ומביא בשו"ת חינוך בית יהודה סימן ל"ח נשאל בכעין כזה שאלה ורק שם המעשה היה שהי' החלב מעורב שמראה כמראה אדום ורק כשעמדה איזה שעות נפל הדם למטה והחלב נשאר למעלה צלול וכתב שיש לאסור כיון שחזינן שלא נהפוך לגמרי לחלב שהרי מעורבת בדם ונהי שנופל הדם למטה ונשאר החלב נקי מ"מ כיון שעדיין לא נתהפכה כולה לחלב אסורה יעו"ש ואם כן לכאורה בנידון דידן נמי י"ל כן כיון שלא נתהפכה כולה לחלב כל החלב אסור.

וכתב דבנידון דידן אם יחלבו לחוד אותן הדדין שמהם יוצא חלב נקי וזכה בלא שום מראית דם כשר החלב כן נראה לפענ"ד אם יסכים עמי עוד איזה גדול בתורה.

ומביא דבשו"ת גור אריה יהודה סימן ק' כתב חידוש בהיתר אפילו דם ממש משום שהתורה התירה חלב בעלמא אף דמדם דנהפך לחלב קאתי ואפילו לפי מה דקיימא לן ע"י נדה ט' ע"א וי"ד ס"י קפ"ט סעיף ל"ג דאברים מתפרקים ולא הדם נהפך לחלב ואף על פי כן הוא יוצא מהחי והתורה התירה גם דם ממש היוצא מהדד מותר.

ותמה עליו הדברים חיים: זה הדבר מתמיה מאוד דאם חלב בעלמא אינו מתהפכת מדם רק חלב מעיקרא מחמת פריקת אברים ורק שהוה אמינא לאסור משום דבר מן החי והתורה התירה נתיר אם יוצא דם דכמה דברים מציינו בבהמה אחת שדבר זה אסור בה כמו חלב שהתורה אסרה מה שהוא תותב קרום ונקלף אבל אם אינו תותב מותר ה"נ חלב היוצא מותר ודם אסור ועד כאן לא קאמר הגמרא בכורות ו' ע"ב דבטהורה נמי חידוש הוא דחלב שרי יש לומר בטמאה נמי מותר החלב היינו משום דהכל הוא חלב ולא מציינו אסור בחלב טמאה מן התורה רק משום צירן דריבה התורה הטמאים לאסור צירן ולזה קאמר הגמרא דהוה אמינא דחלב לא נרבה משום צירן דחלב קל מציר דשרי אפילו ביוצא מן החי ולהכי בטמאה נמי שרי וצריך ריבוי הגמל אבל אם דם יוצא בודאי אסור ולא נתיר דם משום שהותר חלב, וגם כי יש לחוש שהדם בא מאברים על ידי איזה חולי דהא חזינן שנשתנה טבעה שנשתנה לדם וכי דם היוצא דרך הדד יותר משום שהותר חלב ישתקע הדבר ולא יאמר כלל.

נכרי שהרג בשוגג האם הורגים אותו?**בפרשתן שופך דם האדם באדם דמו ישפך.****איתא בגמ' סנהדרין נ"ח ע"מ ב' דבן נח נהרג שלא בהתראה.**

יש לחקור בן נח שהרג בשוגג האם נהרג כיון דאינו צריך ההתראה ולא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד או דילמא בן נח שהרג בשוגג אינו נהרג.

הנה הרמב"ם הלכות מלכים פרק י' הלכה א' כתב בן נח ששגג באחת ממצותיו פטור מכלום, חוץ מרוצח בשגגה שאם הרגו גואל הדם אינו נהרג עליו, ואין לו עיר מקלט, אבל בתי דיניהן אין ממיתין אותו.

וכן ביד רמ"ה סנהדרין נ"ז עמוד א' כתב דבן נח שהרג בשוגג בודאי אינו חייב דודאי שוגג לא חייב רחמנא, דנהי דשמעת דבן נח נהרג שלא בהתראה דוקא במזיד דמוכחא מילתא דמזיד הוא אבל בשוגג ממש ליכא מאן דאמר דליחייב ואפי' עו"ג בישראל.

אבל רש"י מכות ט' א' ד"ה לפיכך כתב דבן נח נהרג על השוגג, ועיין רש"י סנהדרין נ"ז ע"מ א', ובערוך לנר שם.

האם כל יהודי יכול להיכשל באיסור של נכרי ששבת חייב מיתה?**בפרשתן ח' כ"ב יום ולילה לא ישבותו.**

איתא בגמ' סנהדרין נ"ח ע"ב אמר ריש לקיש דמכאן ילפינן דעובד כוכבים ששבת חייב מיתה.

הנה בספר שיח שרפי קודש ערב שבת אות ג' מביא מהחידושי הרי"ם ז"ייע טעמא למאי דמובא בספרים הקדושים דערב שבת הוא זמן תשובה הוא, כי כשאנחנו בין האומות מסתמא נדבק בנו משהו מהגוי, והרי נכרי ששבת חייב מיתה, לכן כדי שלא ישבות היהודי יחד עם הנכרי, ניתן לו זמן לשוב בתשובה ולהשליך ממנו את כל חלקי הגוי שדבקו בו, וישאר אך ורק חלק היהודי שהוא ישבות.

"קול המעדנים"

אפשר לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה והגדה ומוסר שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל

מספר טלפון 0799-360912

וכן קול הלשון ישיר 073-2951280 וכן קול הדף 02640000-199-8

מדור ווארט על הפרשה

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנחם

א. דקדוק המקרא. ותשחת הארץ לפני האלוקים [ו יא]

לכאורה צ"ב מה כוונת הכתוב באמת לפני האלוקים? ולא הסתפק לומר ותשחת הארץ.

ב. ג"ע או גזל? איזה חטא חמור יותר גילוי עריות או גזל,

לכאורה עריות חמור יותר א"כ מדוע לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל? תורה תמימה פרשת נח

ג. אבלות על המתושלח. והי לשבעת הימים - מה טיבם של שבעת הימים, אמר רב, אלו ימי אבלות של מתושלח ללמדך שהספדן של צדיקים מעכב את הפרועניות לבא [סנהדרין ק"ח ב']. וצ"ע מי היו המספידים שם הרי כולם היו רשעים, מלבד נח, ולא משמע שהספדו של נח עיכב זאת.

ד. גוי שחבל בעצמו. לנפשותיכם אדרוש - תניא, ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, ר' אלעזר אומר מיד נפשותיכם אדרוש דמכם, מכאן שאין אדם רשאי לחבל בעצמו [ב"ק צ"א ב']:- גוי שחבל בעצמו בגופו האם חייב מיתה?

ה. חידה. כי מלאה הארץ חמס, כ' רש"י לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל. באיזה אופנים יהא מותר להשתמש בחפץ של חבירו בלא ידיעתו.

ו. חידה. מה המשותף בין אדם הראשון נח ויעקב אבינו ע"ה.

ז. חידה. איזה רשעים הטעים אותם הקב"ה מעין עולם הבא ומדוע.

ח. חידה. (כב) יום ולילה לא ישבתו - אמר ריש לקיש, עובד כוכבים ששבת חייב מיתה, שנאמר ויום ולילה לא ישבתו, ואמר מר אזהרה שלהם היא מיתתן [סנהדרין נ"ח ב']:- באיזה אופנים גוי ששבת אינו חייב מיתה.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכווי בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל ישיבה, ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [נבחרים ופרטים נוספים בטלפון 053-3154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בלי"ג. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון.

תשובות ניתן לשלוח עד ב' מר חשוון

בשבוע הבא יפורסמו שמות הזוכים לחודשים האחרונים

מדוע ברא הקב"ה את האדם עם יצר הרע

וכל חייו במלחמות ויכול להיכשל?

בפרשת ח' כ"א כי יצר לב האדם רע מנעוריו וגו'.

הנה באור החיים הקדוש פרשת בראשית פרק ג' פסוק ד' מקשה ואם תאמר למה יברא ה' בריה רעה כזו לתקלה.

ומתוך: דע כי בריה זו כל מה שהפליא ה' בגודל בחינתה כן גודל בחינת השגת הנפש בעולם העליון כי לפי התעצמות הצריך לאדם לנצחון כן יטול שכרו כמאמרם ז"ל אבות פ"ה לפום צערא אגרא ואם היה מגביל שיעור כח המסית בשיעור מועט אין מקום לרוצה להשיג השגה גדולה להשיגה כי אין השגה זולת אמצעות נצחון המסית.

וצא ולמד מהאמור בספר זה"ק תרומה קס"ג א' במשל בן מלך אשר ציוהו אביו לבל קרוב להזונה ואת הזונה צוה להסיתו לבחון בן יכבד אב יעוין שם, ומעתה הפליא ה' להתחסד עם אוהביו להכין להם דבר שבאמצעותו ישיגו עלות במעלות חיים הנצחיים, אשרי העם שככה לו ע"כ.

והנה איתא במדרש רבה בראשית פרק ט' על הפסוק "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" רב נחמן בר שמואל בשם רב הונא "טוב" זה יצר טוב "והנה טוב מאוד" זה יצר הרע, והקשו כל המפרשים דקשה איך אפשר לומר על יצר הרע שהוא טוב מאוד.

ותירץ בשו"ת כתב סופר אורח חיים סימן ד' שע"י כבישת יצה"ר מקבל שכר וכל שיצרו גדול תגדל שכרו לכן מצווה ועושה עדיף.

ובמדרש בראשית רבה פרשת בראשית פרשה ט' פסוק ז' כתב רבי נחמן בר שמואל בר נחמן בשם רב שמואל בר נחמן אמר הנה טוב מאד זה יצר טוב והנה טוב מאד זה יצר רע, וכי יצר הרע טוב מאד, אתמהא, אלא שאלולי יצר הרע לא בנה אדם בית ולא נשא אשה, ולא הוליד ולא נשא ונתן, וכן שלמה אומר קהלת ד' כי היא קנאת איש מרעהו.

האם יש טענה לאדם שיש עבירות שאי אפשר לעמוד בה?

הנה לפעמים אדם נופל ביאוש ויכול לומר שיש עבירות שאין אפשר לעמוד בה ואין סיכוי שלא להיכשל בהם.

הנה בפרשת כי תצא כתבה התורה כי תצא למלחמה על אויבך, פירש רש"י לא דברה אלא כנגד יצר הרע, דיש להקשות, הרי להפוך היצר הרע מקבל מה שרוצה, שהרי בגלל שיש לו יצר הרע מתירים לו אשת יפת תואר במלחמה, עוד קשה דא"כ נתיר עוד איסורים, ומתריצים המפרשים, שיש הרבה איסורים שאדם טוען שלא יכול לעמוד בהם, אז מזה שהקב"ה התיר את אשת יפה תואר בגלל שאי אפשר לו לעמוד בהם, ולא התיר שאר דברים זה תרוץ כנגד יצר הרע מה שאומר שאי אפשר לעמוד בשאר דברים שהרי אתה רואה מה שאדם לא יכול לעמוד הקב"ה מתיר לו, ובזה מובן מה שהקב"ה לא התיר עוד דברים שאדם טוען שאינו יכול להתאפק, דמזה שלא התירו שאר דברים חזינן שבזה יכולים לעמוד.

מכתבים למערכת

איך היה מותר בשמחת בית השואבה לנמנם מחוץ לסוכה הרי זה איסור דהרי אפילו שנית עראי אסור חוץ לסוכה

מה שהקשתם בשם שו"ת התשב"ץ על הא דאיתא בגמרא סוכה כ"ג ע"ב אמר רבי יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה וכי' ומקשה בגמרא איני והאמר רבי יוחנן שבועה שלא אישן שלשה ימים, מלקין אותו וישן לאלתר, ומתוך הגמרא אלא הכי קאמר לא טעמנו טעם שינה, דהוה נמנמני אכתפא דחדדי, דיש להקשות איך היה מותר בשמחת בית השואבה לישון חוץ לסוכה, הרי קיימ'ל סיון תקל"ט ס"ק ב' דאפילו שנית עראי אסור חוץ לסוכה, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

דומ"ץ, מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, לשכת הפוסקים ביתר עלילת

נראה להאיר, ע"פ מה דאיתא בהגהות ראי"ה הורביץ בסוכה כ"ו דהביא ראייה דהא דאסור שנית עראי חוץ לסוכה הוא רק כשהולך לישן מדעת אבל אם נמנמם מעצמו אין שום חשש כלל ע"ש, וא"כ לנידון דידן שנמנמנו מעצמו אין שום חשש של שינה חוץ לסוכה, ועל פי זה נראה דאין להחמיר ולהקפיד אלו שנמנמנים בבית הכנסת או בנסיעה באטובס וכדומה כמו שיש מחמירין.

הרה"ג יוסף אריה וידר שליט"א אשדוד

נראה לציין מה שמשמעתי משי"ב הגאון חיים שמרלר שליט"א ע"פ סיפור שהיה אחד מהצדקים במשיבתו הכניס רק בחורים אשר שינה לא ראו לעניניהם, ורק כאשר אולה כוחם נפלו באפיסת כוחות לארץ להינה חטופה, ואירע פעם מעשה שמצא בחור בבית המדרש יושן על הרצפה והעירו וצויה שישתלק משיבתו ומיד תמה עליו הבחור מה זה ועל מה זה, הרי אתה ראייתך שלא ישנתי ומנמם נפלת מאפיסת כוחות, ענה לו אותו צדיק איברא באמת נפלת וישנת אבל ראיתי שיש לך כרית מתחת לראשך איך היית מסוגל למשוך כרית ולהניחו מתחת לראשך הא ראייה שנגלת מעט לפני נמנמך לך השואבה ולא בד עוד קצת כח למשוך את הכרית, ועל פי סיפור זה תירץ הג"ל שבאמת שנית עראי אסורה מחוץ לסוכה אבל נפילת שינה שלא מחמת עצמו מותר.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א ונדון

נראה להעיר, דהחוט שני סוכת פ"א ס"ק ד' אומר שמי שנמצא בביהכ"נ וחוטפתו שינה, רשאי להרדם שם, מפני שהדבר דומה לדין הולכי דרכים, שהרי הוא נמצא וקובע במקום שאינו קשור לביתו, ולכן אינו צריך להימנע משינה באופן שבמשך השנה אינו נמנע מלישון שם, ורק לתכנן מראש לישון שם אסור, ע"ש. וא"כ ה"ה מי שהיו בשמחת בית השואבה ולא היה סוכה על הר הבית, ואינם קרובים לביתם, יש להם דין הולכי דרכים, ואינם מחויבים להימנע משינה.

כשיש אדם פשוט שיכול לתקוע בצד ימין וצדיק רק בצד שמאל מה עדיף מי יהא הבעל תוקע

מה שחקרתם בשם הפוסקים בהא דקדמ"ל סיון תקפ"ה ס"ק ב' וטוב לתקוע בצד ימין דיש לחקור כשיש שני בעלי תקיעה, אחד אדם כשר וגם בן תורה ובר מעלות, אלא שאינו יכול לתקוע אלא לצד שמאל, והשני הוא מעמי הארץ ומקלי הדעת בעוונותיו הרבים והוא יכול לתקוע לצד ימין, והביאו ראייה מהא דאיתא במשנה י"א ל"ט ס"ב א' דפליגי מתניתין ורי"ח סגן הכהנים ארבי יהודה משום ר"א, דמתניתין ס"ל דכהן גדול מכניס שתי ידיו בקלפי, ורי"י משום ר"א דהסגן וכהן גדול מכניסין ידם בקלפי, ומבואר שם דפליגי דמר סבר ימינא דסגן עדיף משמאלית דכהן גדול, ומר סבר כי הדדי נינהו, ואנן פסקינן כמתניתין כמבואר ברמב"ם פ"ג הלכות עבודת יו"כ ה"א אלמא דשמאל דכה"ג עדיפא לנו, א"כ מכל כשבזה שהיא רק מעלה יתירה בודאי מן המובהר לבחור במי שמעשה נאים.

הרה"ג רפאל שטרם שליט"א מרבני כולל קרית צאנז נתינה

נראה להעיר, דאולי שאני, כי מבואר בגמרא דמתניתין סבר כי הדדי נינהו, כלומר שימינו של הסגן ושמאלו של הכהן הגדול הם שווים, ולפיכך אין צורך להביא את הסגן שיוציא בימין אלא הכהן הגדול שהתחיל את המצוה יגמור וכמו שפסק הרמב"ם אבל כשיש לפנינו שני בעלי תקיעה ואף אחד מהם לא התחיל לתקוע, שמו יש להעדיף את הפשוט שתוקע בימין, ויתכן דלכן כתבו סמך ודמות ראייה כי אינה ראויה ברורה אך העיקר שהלב אומר שיש עדיפות לאיש צדיק על איש פשוט.

מדוע ביום כיפור כשמתוודים על כל החטאים אין מתוודין על חטא של ביטול תורה

מה שהקשתם מדוע בנוסח על חטא שמתוודים על כל מיני עבירות, מדוע אין מתוודים על עון ביטול תורה שזה שכיח אצל כל אחד הרבה יותר משאר מיני דברים שמתוודים, ותרצתם בשלושה אופנים.

הרה"ג משה שפירא ירושלים

נראה לתרץ, ע"פ מה שכתב הח"ח בפתיחה עשין אות י"ב וז"ל וכן ראיתי כתוב בשם הגר"א שפירש מה דין ומהו חשבון דין היינו על עבירה עצמה וחשבון היינו שתובעין אותו בעת הדין על הזמן שעבר עבירה, ועל פי זה אתי שפיר כמין חומר שכל העבירות שאנו מתוודים בעל חטא כולל בתוכו ויודי על ביטול תורה.

מדוע ציונה התורה להביא ילדים קטנים במצות הקהל הרי הם מבלבלים את השמיעה מאי שנא שבשופר אסור להביאם

מה שהקשתם בשם החתם סופר דרשות ח"ג ע"ב ב' אמאי אמרה תורה להביא טף לבית המקדש ולא חששה לבלבלו מאי שנא מהא דמבואר במג"א לה תקיעת שופר ס"ח תקפ"ט ס"ק א' דהמר"ל קורא תגר על המביאים קטנים לבהכ"נ לתקיעת שופר שמבלבלים דעת השומעים, ותרצתם.

הגאון הנפלא שלמה הכהן גראס שליט"א רב ו"מ בבירוקלין

נראה לתרץ בכמה אופנים האחד כי הנה השמיעה בבית המקדש היה שלא כדרך הטבע כהא דמבואר במסכת תמיד פ' ע"ב מירוחו היו שומעין שער גדול שנפתח, מירוחו היו שומעין קול השופר, ויש אומרים אף קולו של כהן גדול בשעה שמוכיר את השם ביוה"כ וכן ביומא כ' ע"ב וכבר אמר אגא השם ונשמע קולו בירוחו וא"י יוחנן מירושלים לירוחו עשרה פרסי, ובפירוש הראב"ד לסוכת חגי' ע"ב ע"ב חס"ד כתב דכל הנך דקתני שהיו נשמעין מירוחו מעשה ניסים היו, וא"כ גם השמיעה בהקהל היה בדרך כן אע"פ שהטף היו מבלבלין, ואפשר שהטף היה שומעין לא בלבד כלל דעת השומעים והיו יושבין בהשקט ובמנוחה, השני שאני אפשר משאל אפשר דבאופן המהר"ל שלא להביא טף לבהכ"נ יש עצה שהשנים יקחו אותם אצלם דהם פטורים וכמ"ש בהמה"ל בעצמו משא"כ בהבאת הטף במצות הקהל שהמצוה על הנשים כמו על האנשים וכן פ"א אין ברירה רק להביא אותם, השלישי דבשעת הקהל שהיה פ"א לשבע שנים יהיה שם קיבוץ כלל ישראל והמלך היה קורא מן הס"ת כמבואר סוטה פ"ג ע"א היה שם מצב מיוחד ומענין וסקרנות וחביבות לכל אחד לראות ולשמעו וע"ז אמרין ר"ח כ"ז ע"א כיון דחביב יהיה דעניה ואפי' תרי קלי משמעני ממלא התודים היו יכולין לשמוע בכל אופן וגם הטף היו יושבין שקט ולא בבלבל, הרביעי כי שאני לימוד התורה בפרשת הקהל שקרא המלך מן הס"ת שזה דייק ע"י גינתה ואי נבוע"ל ובגמ' ברכות ס"ז ע"ב אין ד"ת מתקיימן אלא במי שממית עצמו עליה, ועיין שם פ"ג אגרא דביה כלה דחוקא, ע"כ הביאו הטף לעשות המלאכה משא"כ המהר"ל איירי בתפלה שפיר אין להביא הטף.

מדוע פטרה התורה מצטער רק במצות סוכה ולא בשאר מצוות

מה שדנתם בטעם הדבר שפטרה התורה מצטער רק במצוות סוכה, וכתבתם כמה טעמים.

הגאון המפורסם רבי שלום ווידער שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

יש להעיר, דבאתון דאורייתא כלל י"א כתב דסוכה היא מצוה חיובית שהתורה מבקשת שגדור ז' ימים בסוכה כמו שדרין כל השנה בבית וכאומרם ז"ל תשבו כעין תדורו והא דאי בעי לא אכיל ולא יתיב בסוכה זה בעבור לפי שענין דירה כך ענינה שהאדם הוא בחוץ ובשוק כמה זמנים ורק כשרוצה לאכול ולשתות או לישן אז אינו אוכל ושותה וישן בחוץ רק בביתו וזהו ענין הדירה בביתו, וכן רצתה התורה שגדור שבת ימים בסוכה ושפיר הוא מבוקש עצמי וחיובי שהתורה מבקשת ענין הדירה בסוכה, ובגלויני הש"ס סוכה כ"ז ע"א א' תולה זה במחלוקת בין בעה"מ והתשב"ץ, לפי דבריו מה שאמרו מצטער פטור מהסוכה זה לשון משאל דלא פטור מהמצוה של סוכה רק פטור לישב בסוכה כיון שזה הוא בכלל תשבו כעין תדורו שידורו כמו בביתו וזה הוא דרך הדירה.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

מה שכתבתם בשם מרן הדברי יציב דלכן מצטער פטור בסוכה כיון דהוא זכר לענין כבוד וזה היה לרווחתם ולא לצערם, נראה להעיר דהרי יש מחלוקת האם סוכה הוא זכר לענין כבוד ורק הד חזק דאמר סוכה כן, ומצטער פטור מן הסוכה זה לכ"ע.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה לציין משי"כ החיד"א דהטעם הוא משום שמצוות ישיבת סוכה היא אות שבני ישראל הם בנינים, לכן הקב"ה פטר את המצטער כרחם אב על בנינים, משא"כ בשאר מצוות. ולפי"ז כתב החיד"א שזה הטעם שלעת"ל ייתן לאומות העולם מצוה קלה של סוכה והם בועטים בסוכה, משום שמצוות סוכה זה סימן שישאל נקראו בנינים, לכן מצטער פטור, אבל לגויים אין את הפטור של מצטער במצוות סוכה, כי זה דווקא בבנינים, ולגויים אין חילוק בזה בין סוכה לשאר מצוות, ולכן הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה, והם הרי חייבים במצטער ומבעטין בסוכה, וזה זכות לכלל ישראל.

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקווד מחבר ספר "אוצרות הים" על מסכת ברכות

נראה לתרץ דכמו בתפילין הוי הדין דמצטער פטור משום היסח הדעת שאינו יכול לכוין היטב, והמצוה הוא למען תהיה תורת ה' בפיך, כ"כ בסוכה, כיון דכתיב למען ידעו דורותיכם, הרי בעינן כוונה, וכשמצטער אינו יכול לכוין עיניו.

הרה"ג צבי אסטרייכר שליט"א בעלזא בית שמש מח"ס הנפלא מעיני הנציח

נראה לציין בדחודשי הר"ים על סוכות כתב דטעם הדבר כיון דסוכה הוא מצוה של דעת כמו דכתיב למען ידעו דורותיכם, ומצטער אין לו דעת לכן פטור רק בסוכה.

הרה"ג יששכר רייך שליט"א מרבני כולל קרית הבעש"ט פתח תקוה

מה שכתבתם בשם מרן הדברי יציב דלכן מצטער פטור בסוכה כיון דהוא זכר לענין כבוד וזה היה לרווחתם ולא לצערם, נראה להעיר דברשות חתם סופר בדרוש כ"א בדפוס החדש ובישון ע"מ 102 כתב כעין זה וז"ל שמרמו לענין כבוד ועל כן ראוי שמצטער פטור שלא יהיה ח"ו מרמו שהיינו יושבים בענין כבוד בצער.

הבה"ח ד' יואל ווינפולד נ"ל ישיבת סאטמאר בני ברק

נראה לתרץ, בהקדם מה שמביא בספר אמת ואמונה בשם הרה"ק מקאצק הטעם דמצטער פטור מן הסוכה, משום דמצוות סוכה ענינה הוא ביטול לבטל את עצמו בכל הענינים אל השי"ת ולכן המצטער פטור בשיבה כי צער מוכיח בו שאינו בבחינת ביטול, כי אלמלא כל לא היה מרגיש הצער כלל, וכיון שכן מרגיש צער מה מועילה ישיבתו, כי אין לו שייכות אל הסוכה כלל ולכן פטור כע"ל לפי זה מיושב שפיר דבשעת סוכה ענינה ביטול לגמרי לכן דווקא במצוה זו מצטער פטור בה משום דאית ליה צער מוכיח שאינו בבחינת ביטול.

ברכת מזל טוב ללידינו

המסור במסירות נפלאה למען הגליון

הגאון אשר נוסבויס שליט"א בני ברק

לרגל שמחת הולדת נכדו במז"ט

בן לחתנו הרב יצחק לרנר שליט"א

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצלח בכל אשר יפנה

ברכת מזל טוב ללידינו

הגאון ישראל זוסמן שליט"א ר"מ בירושלים

לרגל שמחת אירוסיו בנו

הבה"ח שמעון נ"יו מבחירי ישיבת בעלזא בני ברק

עב"ג בת ידידינו הרה"ג אהרן קליין שליט"א אשדוד

יהא רעוא שבזכות זיכוי מעשיהם הכבירים יזכו לרוות נחת

מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו